

Sköt dina plantbestånd nu – råd för självverksamma

PLANTBESTÅND KRÄVER TILLSYN OCH OMSORG FÖR ATT UTVECKLAS I ÖNSKVÄRD RIKTNING. BARRTRÄDSPLANTOR FÖRUTSÄTTER, NÄSTAN UTAN UNDANTAG, GRÄS – OCH SLYBEKÄMPNING FÖR ATT KLARA SIG TILL "SÄKERSTÄLLD HÖJD" 0,5 METER.

Tallplantor med sitt stora ljusbehov behöver öppna och "rena" ytor för att växa bra. Granen däremot klarar av beskuggning till en viss nivå.

Detta medför att man använder litet olika strategi beroende av vilket trädslag man har att göra med.

Brunnsröjning runt granplantor

I unga planterade granplantbestånd med mycket lövsly kan man göra en så kallad brunnsröjning. Då granplantorna är små (30–50 cm) friställs de så att inget sly mekaniskt kan göra skada. Mellan plantorna finns orört sly som med tiden bildar lågskärm. En skyddande lågskärm är ofta nödvändig mot vårfrosten. Man sparar dessutom arbete genom att inte röja allt bort samtidigt som det kvarvarande slyet dämpar ny skottbildning.

Att röja fram naturgran under lövuppslag är likaså en viktig och nödvändig åtgärd. Jag brukar lämna en ganska tät lövskärm, till en början 1,5–2,0 meters förband. Denna avlägsnas sedan i ett par omgångar. Ett antal björkar kan på god bonitet eventuellt bli kvar för timmerproduktion.

Förresten är sådana där ogenomträngliga lövskogar intressanta och lönsamma objekt bara de blir omskötta. Vanligen är det fråga om bördiga marker med gryende granuppslag och genom att åtgärda i tid finns det goda möjligheter att styra utvecklingen på rätt trädslag eller önskat blandbestånd.

I ett rent granbestånd kan den egentliga röjningen eller plantgallringen med fördel sättas in redan vid 2–3 meters

höjd. Det är viktigt för volymtillväxten och kvaliteten för sämras ej av detta ingrepp.

Tallplantbestånd befrias från löv

En slyröjning är oftast av nöden då tallplantorna är c. 0,5 meter höga. Allt lövsly avlägsnas förutom eventuella ädla lövträd. Alla enbuskar sparas. I odlade plantbestånd är det vanligen de planterade plantorna som är huvudstammar. Har vi ett plantbestånd som uppkommit på naturlig väg kan man i samband med lövröjningen även enkelställa eller reglera plantavståndet för tallens del. Detta har en gynnsam effekt på höjdtillväxten. Jag brukar dock inte utnyttja mej av detta p.g.a. risken för älgskador utan inskränker mej till att "jaga vargar", dvs. avlägsna förväxta och storkvistiga stammar. I Sverige kallar man detta för toppning.

Den egentliga röjningen vill jag påbörja då plantorna är 6–7 meter höga. Detta för att älgskaderisken är stor upp till nämnda höjd och att en bättre kvalitet uppnås då trängseleffekten utnyttjas.

Björkbestånd

Planterade björkbestånd röjs vid 5–8 meters höjd. Täta och naturligt uppkomna björkbestånd röjer jag alltid enligt flerstegsmetoden. Orsaken härtill är risken för älgskador och snöbrott.

Svenska SkogForsk rekommenderar steg för steg:

Steg 1. Då plantorna är c. 2–3 meter höga lämnas ett

LÖVSLYET BÖRJAR FÖRSTÖRA TÄLLEN OCH EN RÖJNING KRÄVS DÄRFÖR MED DET SNARASTE.

förband på c. 1,5 meter vilket gör 4–5 000 plantor/ha.

Steg 2. vid 4–5 meters höjd röjs cirka hälften av stammarna bort.

Steg 3. Stamantalet regleras vid 7–8 meters höjd till 1600 stammar/ha vilket är det antal som rekommenderas vid plantering av björk.

Björken är liksom tallen ett trädslag med stort ljusbehov och om beståndet blir för tätt sker en kraftig självkvistning med risk att levande kronan blir för liten. För att hålla volymtillväxten hög i björkbestånd krävs det att levande kronans andel är minst 50 procent av trädets längd under de 20–30 första åren.

Inverkar årstiden?

De självverksamma skogsägarna arbetar vanligen med plantskogsskötsel under barmarksäsongen.

Med tanke på skadeinsekterna kan klenare tall- och granbestånd röjas i princip under hela året. Enda begränsningen är snöläget. Överstiger de röjda stammarnas diameter 5 centimeter skall de helst röjas under sommaren, ungefär från halva maj till augusti. Av-

NATURLIGT FÖRNYELSE AV TALL PÅ LINGONTYP DÄR EN LÖVRÖJNING HAR UTFÖRTS.

sikten är att virket ska hinna torka till följande vår för att inte inbjuda skadeinsekterna till invasion. Märgborren och barkborrarna förökar sig nämligen under barken på färskt virke.

Lövträd av alla dimensioner kan röjas under hela året. Här gäller i stället evighetsfrågan

hur man skall röja för att få så litet nya skott som möjligt. Många har forskat i problemet men några entydiga svar har jag inte sett. Ett resonemang som jag tror på är att man röjer strax efter att löven bildats, senare hälften av juni. Man utgår från att lövbildningen minskat på näringsreserverna

och därmed förmår inte plantan förnya sig med samma kraft som om man fäller den då den saknar löv. Är man ute efter att producera viltfoder bör man röja under vinterhalvåret.

I äldre tider var man mycket noga med hur månen stod i förhållande till jorden. Nymåne och nedan var viktigt att hålla reda på. Ett påstående om hur man undviker skottbildning vid röjning av lövträd säger att man bör röja under röt månaden, i nedan, en torsdag!

Vara hur det vara må med den saken, det viktigaste är att man röjer och sköter om sina plantbestånd. Utgående från virkesproduktion med hänsyn till natur- och viltvårdsaspekter röjer vi framtidens skogar.

○

TEXT OCH FOTO:
BJARNE ANDERSSON

GRANPLANTBESTÅND I BEHOV AV
RÖJNING.